

Handläggare: Ann-Kristin Sandebjer
Lena Tengvall
Telefon: 08-508 254 07/408

Till
Socialnämnden

Funktionshinderinspektörernas årsrapport avseende verksamhetsår 2010

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner för egen del funktionshinderinspektörernas årsrapport
2. Socialnämnden överlämnar föreliggande rapport till kommunstyrelsen
3. Rapporten delges samtliga stadsdelsnämnder

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Sedan år 2008 har hälften av stadsdelsnämnderna varit föremål för granskning avseende insatserna daglig verksamhet (LSS) och sysselsättning (SoL), sammantaget 24 verksamheter, där helhetsintrycket är att brukarna får ett gott bemötande. Några goda exempel på verksamheter där brukarnas kommunikation och delaktighet sätt i fokus är Containerråttans DV, Danvikstulls DV och Edö service. Verksamheter för döva personer med utvecklingsstörning håller en hög kvalitet med en visuell anpassning som ger brukarna möjlighet till stor delaktighet. Granskning av verksamheter för döva personer fick begränsas på grund av oklarheter vad gäller reglering och praxis kring begreppet vardagstolkning.

Under åren har inspektörerna bidragit till verksameters kvalitetsutveckling på olika sätt t.ex. genom att uppmärksamma bristande rutiner för anmälningar enligt Lex Sara och att initiera framtagande av handlingsplaner och rutinpärmar.

Bristande kvalitet i flera verksamheters dokumentation har påtalats som en angelägen ledningsfråga att åtgärda och bevaka, liksom behov av teckenspråkig verksamhetsinformation för berörda målgrupper. Två seminarier på teman anpassad information respektive barnperspektivet har genomförts under 2010.

Inspektörerna ser en tendens till ökat intresse för brukarmedverkan och följer utvecklingen på såväl nationell som på lokal nivå. Granskning av barn- och ungdomsboende enligt LSS 9 § 8, fortsätter och beräknas pågå till halvårsskiftet. Planeringen inför nästa granskningsomgång avser boendestöd för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Bakgrund

Funktionshinderinspektörernas uppdrag innebär att granska och inspektera kvaliteten i biståndsbedömda insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), omfattande alla åldersgrupper inom funktionshinderområdet, inklusive socialpsykiatri. Granskningarna belyser ett verksamhetsområde i taget, vilket innebär att flera stadsdelsnämnder involveras vid varje inspektion. Uppdraget har ett generellt brukarperspektiv, vilket medför nära kontakter med brukarorganisationer och handikappråd.

Ärendet

Funktionshinderinspektörerna för Stockholms stad överlämnar härmed årsrapport avseende verksamhetsår 2010.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Omvärldsbevakning

Av betydelse för inspektörsarbetet är att följa den utveckling som sker inom funktionshinderområdet. Inspektörerna har under året tagit del av uppföljning och bearbetning av den *Nationella handlingsplanen* för handikappolitiken liksom revidering av stadens handikappolitiska program - *Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. Det pågående *Attityduppdraget* som är ett regeringsuppdrag för att öka kunskapen om och förändra attityder till psykisk sjukdom och funktionsnedsättning samt SKL:s positionspapper; *Patient- och brukarmedverkan* bidrar till ökad medvetenhet om brukarnas situation och möjligheter till påverkan.

Inspektörsarbetet

Inspektörernas arbetsmodell har under 2010 förtydligats och anpassats i samstämmighet med de fem kvalitetsområden som Socialstyrelsen sammanställt.¹ Vid avslutad granskning redovisas resultat utifrån kvalitetsaspekterna för att underlätta och stimulera verksamheterna i sitt utvecklings- och kvalitetsarbete. I inspektörernas strävan efter jämförelser ställs de olika resultaten mot varandra för att jämföra nivåer och kvalitetsskillnader, vilket senare presenteras i granskningsrapporter. Det arbete som pågår sedan 2006 vid Socialstyrelsen och SKL, med framtagande av kvalitetsindikatorer inom *Jämförelseprojektet*², är i sammanhanget av stort intresse för inspektörsarbetet.

Granskningsarbetet 2010

Första delen av 2010 granskades daglig verksamhet enligt LSS 9 § 10, för utvecklingsstörda döva personer; Tranebergs dagliga verksamhet (DV) i Bromma, Teckentullens DV på Södermalm samt Teckensurras DV på Kungsholmen som drivs i enskild regi genom studieförbundet Sensus. Granskning av sysselsättning enligt SoL för döva personer inom socialpsykiatrins målgrupp kunde inte genomföras, då aktuell verksamhet för målgruppen befann sig på planeringsstadiet under granskningsperioden. Inspektörernas helhetsbedömning är att de granskade verksamheterna håller en hög kvalitet med inarbetade rutiner och strukturer, där den genomgående visuella utformningen av genomförandeplaner, instruktioner och scheman ökar brukarnas möjligheter till självständighet. Teamkänslan när brukare och personal arbetar för att tillsammans uppnå tydliga mål som t. ex vid Teckensurras DV produktion av sin hemsida, ser inspektörerna som ett gott exempel överförbart till andra verksamheter. Planeringsinstrumentet *Årscirkeln* som används på alla nivåer inom Teckentullens DV skapar enhetlighet och tydlighet i verksamheten. Teckentullens DV tilldelades Stockholms stads kvalitetsutmärkelse³ år 2009 bl.a. för ett tydligt brukarfokus och ett konkret arbetssätt. Ett utvecklingsområde som noterades generellt i de tre verksamheterna var avsaknad av teckenspråkig verksamhetsinformation. Under 2010 har gemensamt med stadens funktionshinderombudsman även två seminarier genomförts på teman i anslutning till de aktuella uppdragen.

¹ Socialstyrelsen, *God kvalitet i socialtjänsten - om ledningssystem för kvalitet i verksamhet enligt SoL, LVU, LVM och LSS*

² www.jamforelser.se

³ www.stockholm.se/kvalitet

Tolksituation

Under den genomförda granskningen krävdes ständig tillgång till teckenspråkstolk och det blev tydligt för inspektörerna att reglering och praxis runt tolksituationer kan anses vara svårbedömt. Oförutsedda kostnader uppstod vilket föranledde en avgränsning av uppdraget som ej kunde beakta alla aspekter av kvaliteten i insatser riktade till målgruppen döva och dövblinda personer. Flera utredningar kring teckenspråkstolkning har genomförts på nationell nivå, vilka konstaterat att det råder oklarheter och olikheter i landet. Utredning (S2010:08) pågår inom Socialdepartementet som ska leda till att regelverket för tolktjänsten ska bli tydligt, förutsägbart och lättöverskådligt.

Pågående granskningsarbete

Sedan hösten 2010 granskar inspektörerna barn- och ungdomsboenden enligt 9 § 8 LSS. Ett förstärkt barnperspektiv infördes i LSS den 1 januari 2011, vilket genomgående beaktas i granskningsarbetet. Inspektörerna har gjort ett urval där granskningen omfattar flertalet av de enskilda utförarna inom området; två enheter drivna av Attendo LSS, två av Carema Care, varav en av dessa drivs på entreprenad, två av Enigma Omsorg, en av Solhagagruppen och en av Solom (Sollentuna kommun). Flertalet stadsdelar är berörda av granskningen då de har pågående insatser hos dessa utförare. Inspektörerna avser att boka in möte med ett urval av barnhandläggare för att granska dokumentation och diskutera principiella frågor.

Resumé av tre års granskningsarbete

Under de år som inspektörerna varit verksamma har hälften av stadsdelsnämnderna varit föremål för granskning avseende insatserna daglig verksamhet, DV, (LSS) och sysselsättning (SoL) med olika inriktningar, sammantaget 24 verksamheter, riktade till målgrupper med varierande behov. Erfarenheter från tre års arbete visar genomgående att brukarna får ett gott bemötande. Möjligheter till kommunikation uppfattar inspektörerna generellt som ett viktigt område för att öka brukarnas delaktighet. Som gott exempel kan Danvikstulls dagliga verksamhet nämnas, där stödperson har ansvar för att utveckla metoder för kommunikation. Ytterligare goda exempel kan hämtas från verksamheter där brukare och personal arbetar i team för att nå gemensamma mål. Denna teamkänsla har inspektörerna uppfattat vid flera av verksamheterna som vid Restaurang Raskens (Rinkeby-Kista), Edö service (Farsta), Björnligan/Äppelgården (Södermalm), Containererrättans DV(Hässelby-Vällingby) och Teckensurras DV(Kungsholmen/Sensus).

Inspektörerna har initierat utvecklingsarbete på såväl verksamhetsnära områden som vid framtagande av övergripande rutiner för att minimera fel och brister. Bristande rutiner för hantering av anmälningar enligt Lex Sarah har uppmärksammats och diskussioner förts med berörda chefer om vikten av att vara steget före. I detta sammanhang har inspektörerna medverkat vid framtagande av handlingsplaner och rutinpärmar, vissa chefer har även givits vägledning i samband med planering av sina verksamheter. Inspektörerna har även påpekat att det är en angelägen ledningsfråga att bevaka, utveckla och säkerställa verksamheternas dokumentation så att den håller erforderlig kvalitet. Inför varje granskning tar inspektörerna fram relevant och kompetenshöjande referensmaterial vilket presenteras för såväl chefer som personal i samband med återkoppling.

Planering 2011

Under 2011 kommer granskning av barn- och ungdomsboende enligt LSS 9 § 8 att fortsätta, med ett urval av de läkepedagogiska verksamheterna i Järnatrakten. Granskningen beräknas vara avslutad till sommaren med rapport till socialnämnden och berörda stadsdelsnämnder. För granskningsuppdrag 5 föreslår inspektörerna insatsen boendestöd för personer med psykisk funktionsnedsättning, vilket även lyfts av intresseorganisationer som ett viktigt område att granska. Detaljerad planering kommer att göras under våren där tidigare ej besökta stadsdelar kommer att prioriteras i möjligaste mån.

Bilaga

1. Funktionshinderinspektörernas årsrapport verksamhetsår 2010